

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

„Acel vlăstar plantat în primăvară dă roade bune de un sfert de veac”

Ședința Senatului Academiei

Pe 20 februarie 2018, a avut loc ședința ordinată a Senatului Academiei de Administrare Publică,

moderată de președintele acestuia, rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. Pe ordinea de zi au fost incluse chestiunile privind totalurile activității Academiei pe parcursul anului 2017 și mersul pregătirilor, organizării și desfășurării activităților

prilejuite de aniversarea a 25-a de la fondarea Academiei.

Prezentând raportul „Cu privire la totalurile activității de instruire (studii superioare de master) în semestrul I al anului de studii 2017-2018 și sarcinile pentru semestrul II”, Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului studii superioare de master, a făcut o analiză a procesului de studii, care a fost organizat și realizat, în conformitate cu actele normative în vigoare, de 45 de cadre didactice, printre care doctori habilitați, profesori universitari, de alte grade științifice. Peste 200 de studenți au absolvit Academia, susținând tezele de master cu un caracter aplicativ, elaborate în baza experienței acumulate

la locurile lor de muncă.

Silvia DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție știință și doctorat, a menționat în raportul prezentat „Cu privire la realizarea Planului de activitate științifică în anul 2017 și aprobarea Planului de activitate științifică a Academiei pentru anul 2018”, că pe parcursul anului precedent au fost derulate 7 proiecte naționale și internaționale

în domeniile dezvoltării regionale, modernizării bibliotecilor științifice etc., organizate 22 de manifestări științifice. Cercetătorii Academiei sunt autorii a 168 de lucrări științifice, publicate în revistele de specialitate din țară și de peste hotare, inclusiv în revista metodico-științifică a Academiei „Administrarea Publică”.

(Continuare în pagina 3)

Ziua Internațională a Femeii

Mesaj de felicitare cu prilejul Zilei de 8 Martie

Mult stimate colaboratoare ale Academiei de Administrare Publică!

Sărbătorită în luna lui Mărțișor, Ziua Internațională a Femeii, 8 Martie, se asociază renașterii și învierii naturii, ceea ce îi redă o semnificație și relevanță deosebită, sărbătoarea fiind instituită nu întâmplător la începutul primăverii. 8 Martie este ziua când, pe întreg mapamondul, este sărbătorită FEMEIA – simbolul vieții, al iubirii, purității și frumuseții spirituale, al

gingășiei, al jertfei și dăruirii de sine.

Prin felul lor de a fi, de a procrea umanitatea, femeile fac ca această zi să devină

cea mai plină de feminitate, de zâmbete și căldură sufletească!

Fie ca pe razele soarelui strălucitor de primăvară să coboare în inimile voastre toate împlinirile frumoase, sănătatea și spiritualitatea acestei zile, care să vă însoțească pretutindeni, să vă aducă mult noroc, bucurii și fericire.

Această zi este o ocazie deosebită de a vă transmite D-voastră, stimate doamne de la Academia de Administrare Publică, cele mai sincere felicitări și frumoase

se urări de bine, sănătate, prosperitate D-voastră și familiilor D-voastră, care depuneți atâta muncă și sârguință pentru a promova știința autohtonă a administrației publice întru modernizarea serviciului al țării la nivelul standardelor europene și internaționale.

**Rectoratul, Senatul,
comitetul sindical,
Academia de
Administrare
Publică**

Președintele țării în vizită la Brigada „Dacia” a Armatei Naționale

În cadrul vizitei în raionul Cahul, președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, a participat la marcarea celei de-a 26-a aniversare de la formarea Brigăzii 3 Infanterie Motorizată „Dacia” a Armatei Naționale.

Brigada „Dacia” a executat misiuni de dezamorsare și nimicire a circa 6000 de obiecte explozive depistate în zona de responsabilitate, a asigurat paza frontierei de stat și a participat la evacuarea și distrugerea a sute de tone de pesticide și produse chimice periculoase din raioanele Cahul, Leova, Taraclia, Comrat, Basarabeasca. Efectivul unității a fost alături de populație, mobilizându-se în situații de urgență.

„Analizând activitatea Brigăzii, afirm cu tărie că militarii și angajații unității constituie un adevărat model de

profesionalism, demnitate și devotament prin contribuția adusă zi de zi la consolidarea apărării naționale a Republicii Moldova”, a declarat Igor Dodon.

Astfel, în semn de apreciere a profesionalismului și a rezultatelor remarcabile obținute de efectivul unității în îndeplinirea cu succes a misiunilor specifice, pentru merite în asigurarea unui înalt nivel de pregătire a subunităților și pentru contribuția adusă la sporirea prestigiului Armatei Naționale, șeful statului a conferit Ordinul „Credință Patriei” clasa I Brigăzii 3 Infanterie Motorizată „Dacia”.

De asemenea, Igor Dodon a înmănat Diploma Președintelui Republicii Moldova unui grup de militari pentru merite deosebite în activitatea pe care o desfășoară.

Igor Dodon a exprimat recunoștință efectivului brigăzii, celor care au contribuit la crearea și dezvoltarea unității, le-a urat sănătate și succes celor care au satisfăcut serviciul militar și celor care fac parte din rândurile unității.

Alocații sociale majorate

Cuantumul alocațiilor sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni vor fi majorate. Un proiect de modificare, în acest sens, a fost examinat și susținut în Parlament, în prima lectură.

Potrivit noilor prevederi, se va majora cu 20% mărimea alocației sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități din copilărie și pentru copiii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani. Creșterea va fi stabilită și recalculată de la 1 ianuarie 2018. De aceasta vor beneficia circa 12 100 de copii cu dizabilități și 27 300 de persoane cu dizabilități din copilărie.

De asemenea, se va majora cu 10% alocația socială de stat pentru persoanele cu dizabilități și pentru copii în cazul pierderii întreținătorului. La fel, va crește cu 5% alocația socială pentru persoanele vârstnice și alocația pentru îngrijire, însoțire și supraveghere. Toate aceste creșteri vor fi stabilite și aplicate de la 1 aprilie 2018. În total, vor beneficia de majorări circa 78 100 de persoane.

Conform calculelor estimative, pentru punerea în

aplicare a prevederilor proiectului de lege sunt necesare mijloace financiare în mărime de circa 65 mln. de lei, care au fost prevăzute în Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

x x x

Termenul de valabilitate a pașaportului cetățeanului Republicii Moldova ar putea fi extins de la 7 la 10 ani pentru persoanele cu vârsta peste 16 ani. Parlamentul a votat, în acest sens, modificări ale legislației privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în prima lectură.

De asemenea, se propune excluderea cuvântului „naționalitatea” din actele de stare civilă, iar eliberarea obligatorie a buletinului de identitate să fie de la vârsta de 16 ani.

Întrevedere a Șefilor Guvernelor Republicii Moldova și României

Primul-Ministru al Republicii Moldova, Pavel Filip, și Primul-Ministru al României, Viorica Dăncilă, au reconfirmat dorința de a consolida în continuare cooperarea bilaterală, în cadrul unei conferințe de presă comune susținută, pe 27 februarie, la Chișinău, prilejuită de vizita premierului român în țara noastră.

Premierul Pavel Filip a apreciat vizita omologului său român, în condițiile în care aceasta este cea de-a doua întreprinsă peste hotarele țării de către Premierul Viorica Dăncilă, după cea de la Bruxelles. „România a fost și rămâne un partener strategic și un susținător consecvent al cursului reformelor proeuropene asumat de

Guvernul Republicii Moldova”, a subliniat Pavel Filip, exprimând gratitudine pentru mesajele echilibrate despre situația internă din țara noastră, promovate de România în cadrul formatelor bilaterale și la Bruxelles.

La rândul său, premierul României a remarcat că relația dintre Republica Moldova și România este una specială. „Dezvoltarea relațiilor noastre constituie o prioritate de prim rang a Guvernului României, iar obiectivul strategic îl reprezintă integrarea europeană a Republicii Moldova”, a accentuat Viorica Dăncilă.

În cadrul unei întrevederi bilaterale, oficialii au făcut o trecere în revistă a proiectelor în derulare.

Primul-Ministru Pavel Filip a menționat, de asemenea, importanța ședințelor comune ale Guvernelor din Republica Moldova și România pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor bilaterale și a anunțat despre organizarea, în curând, a unei noi ședințe a celor două Executiv, la Chișinău.

(Sfârșit. Încep. în pag. 1)

Ședința Senatului Academiei

Pe parcursul anului precedent, la cursurile de dezvoltare profesională au fost instruiți peste 3000 de funcționari publici din autoritățile publice centrale și locale, a informat Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională, în raportul prezentat „Cu privire la organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională a personalului în anul 2017 și direcțiile de activitate pentru anul 2018”. Aceste cursuri au fost desfășurate la comanda de stat, la solicitarea autorităților publice și cu suportul financiar al partenerilor de dezvoltare, în special, cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), cu susținerea căreia au fost desfășurate, recent, cursurile privind managementul calității. În acest context, a fost propus spre

aprobare membrilor Senatului Manualul Calității al Academiei de Administrare Publică.

Rectorul Oleg Balan a prezentat spre aprobare Regulamentele privind organizarea și funcționarea subdiviziunilor structurale ale Academiei de Administrare Publică cu modificările de rigoare în legătură cu implementarea Sistemului de management al calității, ulterior fiind propusă spre examinare și aprobare informația „Cu privire la modificarea componenței Consiliului Calității”.

Pregătirile către aniversarea a 25-a de la fondarea Academiei de Administrare Publică au fost reflectate de prorectorul Academiei, Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar, în raportul „Cu privire la realizarea planului de pregătire, organizare și desfășurare a activităților

prilejuite de aniversarea a 25-a de la fondarea Academiei”, care a inclus

și recomandarea pentru editarea cărții „Academia de Administrare Publică la un sfert de veac”, ediție istorico-cronologică și foto-ilustrativă privind fondarea și evoluția instituției, prezentată din punct de vedere structural, tematic și ilustrativ, urmând a fi completată, redactată și editată.

Membrilor Senatului le-au fost propuse spre

examinare și aprobare rapoartele „Cu privire la activitatea financiară a Academiei de Administrare Publică pe parcursul anului 2017” (Elena ANDRONOVICI, șef Direcție planificare și evidență contabilă), „Cu privire la rezultatele inventarierii patrimoniului Academiei de Administrare Publică pentru anul 2017” (Tatiana TOFAN, președinte Comisiei centrale de inventariere) și „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Repozitoriului Academiei de Administrare Publică” (Rodica SOBIESKI-CAMERZAN, șef Biblioteca Științifică AAP).

Membrii Senatului au aprobat cu observațiile și modificările propuse toate chestiunile de pe ordinea de zi a ședinței Senatului.

Ion AXENTI

Instruire în domeniul auditului intern

În perioada 22-24 februarie 2018, la Academia de Administrare Publică s-a desfășurat, pentru prima dată, instruirea unui grup de angajați ai Academiei în domeniul auditului intern, conform standardelor internaționale.

Conținutul cursului „Auditor intern pentru serviciile de învățare în educație și instruire non-

formală” a avut la bază prevederile standardelor internaționale în dome-

niul: ISO 29990 „Servicii de instruire pentru educație și instruire nonformală. Cerințe de bază pentru prestatorii de servicii” și ISO 19011 „Ghid pentru auditarea sistemelor de management al calității”.

Instruirea a fost livrată de către reprezentantul companiei TÜVKarpat (filiala românească a companiei TÜV THÜRINGEN) dna

gement al calității, auditarea și certificarea acestora.

Subiectele de bază ale instruirii s-au axat pe termenii și principiile auditului serviciilor de instruire; competențe, roluri și responsabilități ale auditorilor interni; planificarea, documentarea, raportarea și concluziile auditului; îmbunătățirea continuă a sistemului de management al calității furnizorilor serviciilor de instruire.

Cursul a fost organizat și desfășurat în contextul activităților de implementare a sistemului de management al calității în cadrul Academiei de Administrare Publică. Astfel, cei cinci angajați ai Academiei care au fost instruiți și au primit certificatul de auditor intern recunoscut internațional vor desfășura misiunile de audit intern al tuturor proceselor de formare și dezvoltare profesională a personalului din autoritățile publice, în sco-

pul asigurării conformității acestora cu standardele internaționale.

Efectuarea adecvată a procesului de audit intern va permite ameliorarea continuă a proceselor din cadrul sistemului de management al calității în instituție, care va servi drept fundament pentru livrarea unor servicii educaționale calitative, axate pe necesitățile beneficiarilor direcți ai instruirii. Totodată, conformarea instituției la standardele internaționale, prin aplicarea prevederilor acestora, va încuraja încrederea unui cerc mai larg de părți interesate în capacitățile organizaționale și calitatea serviciilor livrate.

Aurelia ȚEPORDEI,
director al
Departamentului
dezvoltare
profesională

formală” a avut la bază prevederile standardelor internaționale în dome-

Rodica VASILOAE – expert cu vechime de peste 25 de ani în sistemele de mana-

Conferință internațională a tinerilor cercetători

Forum științific desfășurat în contextul pregătirilor către aniversarea a 25 - a de la fondarea Academiei de Administrare Publică

Conferința internațională științifico-practică a tinerilor cercetători cu generi-

domeniul administrației publice cu caracter inter-disciplinar. Participarea la

a menționat, că participarea tinerilor cercetători la conferință oferă posibili-

nistrative din București, România – „Conflictul transnistrean: riscuri și provocări pentru frontiera Republicii Moldova, Ucrainei și Uniunii Europene”.

După ședința plenară, Conferința și-a continuat lucrările în cadrul a 2 ateliere de lucru: „Instituții și mecanisme în reformarea administrației publice” și „Instrumente de eficientizare a activității administrației publice”. În cadrul acestor ateliere au prezentat rapoarte ale cercetărilor științifice peste 70 de tineri cercetători - profesori, doctoranzi și masteranzi de la Academia de Administrare Publică, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Ministerul Apărării, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului de Interne, precum și oaspeți din România, Ucraina, Belarus, Federația Rusă și Kazahstan.

Pe parcursul desfășurării conferinței și prezentării rapoartelor, care au generat un interes deosebit celor prezenți, au fost adresate întrebări, urmate de răspunsuri în cunoștință de cauză, participanții au inițiat un dialog constructiv și o interacțiune eficientă în contextul tematicii administrației publice, abordate sub toate aspectele. Toate acestea demonstrează că conferința tinerilor cercetători și-a atins scopul și rezultatele sale vor fi utile tuturor, care vor contribui inovativ la dezvoltarea științei

(Continuare în pagina 5)

cul „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, aflată la cea de-a patra ediție a sa, care și-a desfășurat lucrările pe 23 februarie, curent, la Academia de Administrare Publică, se înscrie conceptual în strategia de perfecționare continuu a activității științifice a Academiei, dezvoltată creativ pe parcursul celor 25 de ani de la fondarea sa.

Conferința a fost moderată de Angela ZELENSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative.

În deschiderea conferinței, prim-prorectorul Academiei, Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, adresând participanților la eveniment un mesaj de salut, a făcut o scurtă prezentare a Academiei, menționând faptul că, cercetarea științifică este una dintre direcțiile prioritare de activitate ale instituției, acumulând pe parcursul celor aproape 25 de ani de la fondarea sa o bogată experiență în acest domeniu. În cadrul catedrelor sunt deschise ateliere și laboratoare de cercetare științifică. În acest context, se înscrie și crearea Școlii doctorale de cercetări în

conferință a profesorilor, doctoranzilor, masteranzilor, a oaspeților de peste hotare este un bun prilej de a veni cu idei și propuneri inovatoare de eficientizare a administrației publice, cu atât mai mult acum, în plină reformă a administrației publice și administrativ-teritorială.

Conferința tinerilor cercetători a devenit o bună tradiție la Academie. Prin participarea la activitățile de cercetare științifică, tinerii demonstrează un interes sporit față de diferite aspecte teoretico-conceptuale și aplicative privind administrarea publică și ferma lor dorință de a schimba lucrurile spre

tatea de a se evidenția în lumea științei, de a contribui la perfecționarea procesului de pregătire a funcționarilor publici.

În cadrul ședinței în plen a conferinței, au prezentat rapoarte Veaceslav BULAT, doctorand la Academia de Administrare Publică, consilier în Consiliul municipal Chișinău, director al Institutului de Dezvoltare Urbană – „Prestarea serviciilor publice la nivel intercomunitar, în contextul reformei administrativ-teritoriale”; Andrei MAEV, doctor, conferențiar universitar, Institutul Regional de Administrare Publică din Odessa,

bine în acest domeniu.

Tinerii cercetători au fost salutați, de asemenea, de Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Departament studii superioare de master, care

Ucraina - „Реформа територіальної організації влади: український опыт”; Luminița BOGDAN, doctorandă, Școala Națională de Studii Politice și Admi-

(Sfârșit. Încep. în pag. 4)

administrației, iar ideile, propunerile înaintate își vor găsi aplicare în activitatea practică.

Materialele conferinței urmează a fi editate într-o culegere aparte.

În continuare vă propunem câteva opinii ale participanților la conferință.

Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova:

- Nu sunt pentru prima dată la astfel de conferințe

tători. Din punctul meu de vedere, aceste conferințe sunt foarte importante pentru noi, că putem să ne expunem opiniile, păreri-le, gândurile, informațiile despre cercetările proprii în mod public în cadrul conferinței, să aflăm aprecierile colegilor noștri pentru a ne dezvolta în continuare.

Tema tezei mele de doctorat este „Impactul controlului asupra administrației publice din Republica Moldova” și, în baza acestei teme, la conferință m-am prezentat cu articolul „Controlul în administrația publică

prilej foarte important pentru tinerii cercetători de a-și exersa calitățile de a elabora și a scrie o lucrare de cercetare, de a analiza lucrurile din perspectivă nu doar teoretică, dar și practică. Participarea la aceste conferințe este importantă pentru tineri, care vor să continue cercetările și să muncească creator în instituțiile statului pentru a le aduce o plusvaloare în beneficiul societății și al cetățenilor.

Victor PLETOSU, masterand AAP, Consiliul raional Ialoveni:

- Consider că un aspect important al acestei conferințe îl constituie întrunirea tinerilor cercetători din diferite autorități ale administrației publice pe diverse domenii și valorificarea rezultatelor activității

Andrei MAEV, doctor, conferențiar universitar, Institutul Regional de Administrare Publică din Odessa, Ucraina:

- Pentru mine și colegii mei este foarte benefic schimbul academic, al experienței înaintate, al opiniilor savanților din alte țări, ceea ce prezintă o necesitate strictă pentru noi, în contextul reformei, care are loc în Ucraina în sfera administrativă. Astfel, noi, un grup de tineri savanți din Odessa, suntem foarte bucuroși că am participat la această conferință și apreciem mult această participare, care ne va ajuta să accelerăm prin contribuția noastră implementarea reformelor în Ucraina. Aș vrea să remarc, îndeosebi, faptul că noi întreținem de mai demult timp relații de colaborare reciproc avanta-

ale tinerilor cercetători de la Academia de Administrare Publică și trebuie să subliniez că, și de data aceasta, conferința a fost organizată destul de bine. Comunicările au fost interesante și prezintă un interes deosebit, mai ales, acele lucrări de cercetare care se referă la planurile de dezvoltare și eficientizare a administrației publice centrale și locale, a implementării reformelor pentru o bună guvernare pe viitor. Deci având în vedere aspectele practice ale tematicii lucrărilor, ideile promovate, ne așteptăm la schimbări spre bine și modernizarea serviciului public al țării.

Ana ANTOCI, doctorandă AAP, profesoară la Colegiul național comercial, ASEM:

- Particip a doua oară la conferința tinerilor cerce-

- aspecte conceptuale și de conținut”, în care m-am referit la obiectivele de bază ale controlului în administrația publică și dacă se respectă legislația privind implementarea controlului și rezultatele sale.

Nighina AZIZOV, doctorandă AAP, coordonator de proiect în cadrul Academiei de inovare și schimbare prin educație:

- Eu cred că această conferință constituie un

lor de cercetare, ceea ce ne îmbogățește cu noi idei inovative, cu experiența înaintată în ceea ce privește sistemul administrației publice și îmbunătățirea activității acesteia.

joasă cu Academia de Administrare Publică din Republica Moldova, ceea ce o demonstrează și actuala conferință de la Chișinău.

Vlad IONAȘCU

O istorie a Academiei în file de ziar

Spicuiri din ziarul „Funcționarul Public”

2007

Februarie. Georges Henault, directorul Institutului Francofon de Administrare și Gestionare (IFAG) cu sediul la Sofia, Bulgaria, în discursul rostit în fața audiențelor și corpului profesoral-didactic al Academiei, a fost lansată ideea de fondare a unui Consorțiu de instituții de învățământ universitar francofone din Europa și Canada pentru implementarea Programului de Master „Gestiunea publică Europeană”.

12 aprilie. La Academie a avut loc un seminar științifico-practic moldo-francez cu genericul „Modernizarea sistemului de instruire a funcționarilor publici din Republica Moldova în contextul integrării europene”.

22 mai. În cadrul festivităților consacrate celei de-a 14-a aniversări de la fondarea Academiei, s-a desfășurat Conferința științifico-practică internațională cu genericul „Consolidarea administrației publice în contextul edificării statului de drept în Republica Moldova”.

Iunie. În anul de studii 2006-2007 au absolvit Academia 235 de specialiști.

15-18 octombrie. O delegație a Institutului Lituanian de Administrare Publică în frunte cu directorul Alfonsas Velicka s-a aflat în vizită la Academie.

8 noiembrie. Ambasadorul SUA la Chișinău, Michael D. Kirby s-a întâlnit cu colectivul profesoral-didactic, audienții și masteranzii Academiei.

2008

29 martie. Alexandru Roman, rectorul Academiei, a avut o întrevedere cu Jumakhon Davlatov, directorul Departamentului administrație publică de pe lângă președintele Republicii Tajikistan, și Nazira Gaforova, rector al Institutului de perfecționare a cadrelor din serviciul public al acestui stat asiatic.

Aprilie. O delegație de conducători și profesori ai instituțiilor de învățământ din Cehia și Bulgaria au vizitat Academia.

21 mai. Președintele republicii, Vladimir Voronin, și Primul-Ministru, Zinaida Greceanii, au adresat mesaje de felicitare participanților la Conferința jubiliară internațională științifico-practică „Academia de Administrare Publică - 15 ani de activitate în modernizarea serviciului public din Republica Moldova”.

14 iulie. Șeful statului, Vladimir Voronin, a convocat o ședință la tema activității Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova și perspectivele de dezvoltare ale acestei instituții de învățământ superior. Ziarul a publicat decretul Președintelui Republicii Moldova, Vladimir Voronin, prin care Angela COLAȚCHI a fost numită în funcția de vicerector al Academiei de Administrare Publică.

13 decembrie. A avut loc Conferința internațională științifico-practică „Perspectiva tinerilor – perspectiva țării”, ediția a II-a.

Decembrie. Rectorul Academiei, Alexandru Roman, și Emil Ciobu, ambasador, doctor, conferențiar, șef Direcție relații internaționale a AAP, au efectuat o deplasare de lucru la Școala Națională de Administrare (ENA) din Franța, pentru a se documenta și relua dialogul privind finalizarea negocierilor și semnarea Acordului bilateral de colaborare între cele două instituții la compartimentul formarea și perfecționarea funcționarilor publici.

Ancheta anului jubiliar pentru absolvenții Academiei de toate promoțiile

1. Ce au însemnat pentru Dumneavoastră studiile de doctorat la Academie?

2. Cum V-au ajutat cunoștințele acumulate la Academie în cariera D-voastră profesională?

3. Cum vedeți rolul de mai departe al Academiei în restructurarea, dezvoltarea și consolidarea administrației publice din republică?

4. Ce ați dori Academiei cu ocazia aniversării a 25 de ani de la fondarea sa?

În ajunul Zilei Internaționale a Femeii, 8 Martie, la întrebările anchetei jubiliare ne răspund doamnele Elena Copoț și Violeta Balan.

1. Studiile la Academie au fost pentru mine o necesitate imperioasă. De profesie sunt pedagog, am absolvit Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, facultatea filologie, și am lucrat un timp ca profesoară în satul Cazangic, raionul Leova. Dar dorința de a fi mai aproape de oameni, de a le ajuta în soluționarea problemelor, m-a determinat să-mi schimb profesia și să mă angajez în serviciul public – în calitate de secretar al consiliului local Cazangic. Și pentru a mă afirma în acest domeniu, în perioada anilor 1996 – 1999, am făcut studiile de master la Academia de Administrare Publică, specializarea Administrarea publică. Studiile m-au ajutat să mă formeze ca funcționar public, mi-au dezvoltat abilitățile și competențele manageriale și, nu în ultimul rând, m-au dezvoltat ca personalitate.

Și iată-mă ajunsă la 23 ani de vechime în serviciul public. Pe parcursul carierei profesionale, activând în mai multe funcții - secretar al consiliului local al comunei Cazangic, apoi primar al acestei localități și, în prezent, în funcția de secretar al Consiliului raional Leova - am aplicat și aplic cu succes cunoștințele obținute la Academie.

2. Cunoștințele, acumulate pe parcursul anilor

Elena COPOȚ,
secretarul
Consiliului raional Leova

de studii, m-au ajutat să contribui la eficientizarea activității instituțiilor în care am activat prin aplicarea metodelor inovative de muncă, să particip la elaborarea strategiilor de dezvoltare și să le implementăm cu succes, să înțeleg și să aplic mai ușor „bucăea legii”, să depășesc multe situații de criză, conflicte și alte bariere ce apar în procesul de lucru.

3. Academia este și trebuie să rămână bastionul statului de drept, Republica Moldova. Pentru a fi un stat de succes, unul dezvoltat, Republica Moldova are nevoie de specialiști competenți în domeniul administrației publice. Instruirea personalului din serviciul public este o investiție în viitorul țării, deoarece viitorul unui po-

(Continuare în pagina 7)

(Sfârșit. Încep. în pag. 6)

por este strâns legat de calitatea serviciilor, care sunt prestate cetățenilor, de nivelul de confort, pe care îl asigură statul cetățeanului său.

4. Cu ocazia aniversării a 25 de ani de la fondarea AAP, adresez sincere felicitări, însoțite de urări de sănătate și împlinire profesională tuturor membrilor comunității academice, de la care pe parcursul studiilor am acumulat un bagaj bogat de cunoștințe teoretice, deoarece am avut parte de personalități notorii, profesori de o rară cumsecădenie, de o erudiție

1. Cei doi ani și jumătate (2013 – 2016), dedicați studiilor la Academie, au fost plini de inspirație, improvizare și comunicare. Promovarea examenelor de intrare și prima sesiune de instruire m-au adus în cadrul Programului Relații internaționale, în rândul unor profesioniști din diferite domenii, entuziaști, veseli, inventivi și, desigur, dornici de a acumula noi cunoștințe. Atmosfera amabilă, prietenia și receptivitatea pe care o împărtășeam cu colegii în mica noastră comunitate îmi trezește și acum amintiri frumoase.

Am avut norocul să fim instruiți de o echipă de profesori dedicați sufletește, care ne insuflau încredere în forțele proprii, în succesele noastre de viitor, deschiși pentru comunicare și frumoși la suflet. Dezbateri și discuții libere despre procesele integraționiste europene, conflicte regionale, umorul fin și capacitatea de a asculta cu interes interlocutorul – sunt aspecte pe care le apreciam foarte mult în comunicarea cu doamna Rodica Rusu, cu domnul Orest Tăriță, mereu înțelegător și gata să ofere un sfat și o mână de ajutor, care

Ancheta anului jubiliar pentru absolvenții Academiei de toate promoțiile

și cultură deosebită, așa precum primul rector al Academiei, regretatul Mihail Platon, Tatiana Manole, Tudor Deliu, Otilia Stamatina, Aurel Simboteanu etc., care ne-au transmis cu mult drag din experiențele lor. Cunoștințele, calitățile profesionale și-au lăsat amprenta, în mod direct sau indirect, asupra carierei mele de mai departe. Le doresc profesorilor să aibă parte de cât mai buni studenți, precum și cât mai multe proiecte investiționale de cercetări în domeniul științelor ad-

ministrative, de care noi, funcționarii publici, avem nevoie permanent.

Le doresc să realizeze obiective curajoase întru promovarea interesului

nostru național: prosperarea statului Republica Moldova prin dezvoltarea potențialului său administrativ. Sunt mândră și, totodată, onorată că sunt absolventa acestei prestigioase

instituții de învățământ superior din republică.

Violeta BALAN,
șef Secție relații
externe și comunicare,
Curtea de Conturi a
Republicii Moldova

ne-a împărtășit iscusința diplomației, etichetei și controversele geopoliticii. Îmi amintesc cu nespuse tandrețe de conversațiile noastre cu profesoara de limbă engleză, doamna Ana Gorea, binevoitoare și atașată de discipoli. Cel, care ne provoca să gândim și să venim cu concluzii proprii era domnul Victor Juc, care ne-a inițiat în istoria diplomației și relațiilor internaționale.

În cei doi ani și jumătate de studii au fost alături de noi, de asemenea, și alți profesori care ne-au instruit în diverse domenii și aspecte ale relațiilor internaționale: Olga Dorul,

Stela Spînu, Teodora Gherman, Eugenia Cebotaru, Aurelia Țepordei, Gheorghe Căldare, Alexandru Gribincea, Alexandru Burian, Constantin Solomon, Iurie Richicinski, Vasile Croitoru. Le mulțumesc din suflet pentru dăruire și receptivitate.

2. Am venit la Academie, fiind în funcția de șef Serviciu relații publice și imagine a Curții de Conturi a Republicii Moldova. Instituția supremă de audit din țară trecea printr-o perioadă de dezvoltare și consolidare instituțională, fiind susținută de mai mulți parteneri internaționali, prin intermediul unor proiecte externe. Fiind implicată nemijlocit în realizarea activităților proiectelor, inclusiv la componentele legate de comunicare și cooperare, studiile specializate la Academie au fost oportune și m-au ajutat în activitatea profesională.

În prezent dețin funcția de șef al Secției relații externe și comunicare, cunoștințele acumulate în timpul studiilor de masterat fiind aplicate nemijlocit în munca mea de zi cu zi.

3. Consider, că Academia este o instituție

de învățământ superior, foarte importantă pentru pregătirea și instruirea funcționarilor publici. Studiile de masterat, cursurile de dezvoltare profesională în diverse domenii dau posibilitatea de a acumula cunoștințele necesare pentru activitatea specifică a fiecărui funcționar, cu o evaluare clară a necesităților de instruire.

Vorbind despre cursurile de dezvoltare profesională, Academia, practic, este unica instituție specializată în instruirea angajaților din sectorul public. Ar fi foarte oportună asumarea de către Academie a rolului de promotor al școlarizării și dezvoltării profesionale a funcționarilor publici, fiindu-i delegate, în acest sens, resursele și drepturile necesare.

4. La 25 de ani viața abia începe și ți se deschid în față orizonturi largi. Îi doresc Academiei tinerețe veșnică, optimism și insistență în realizarea obiectivelor propuse, profesori cu vocație, studenți cu viziuni moderne, capabili de a promova valorile europene și internaționale în serviciul public al țării.

Zâmbetul celest al florilor

Făurar îi deschide porțile soarelui lui Mărțișor cu o floare, cu un zâmbet de culori curcubeice care, urmând calea ghiocelilor ce trece pe sub lințoliile zăpezii de argint, reflectă într-un fel sau altul însuși mer-sul Firii și al Omului după Soare în deplină armonie cu respirația și aspirația Creatorului însuși al Universului.

Dincolo de Clipă și de ghiociei, de lalelele multicolore cu cupele pline de visul împlinirilor și reveriilor primăverine și divine, inima tresaltă în tot ce mișcă Omul și societatea înainte, întărind credința supremă a chemării noas-

tre care am fost creați după chipul și asemănarea Celui de Sus de a-l sluji la bine și la greu întotdeauna cu inima deschisă, setoși de înnoire.

Surâsul florilor, îngânat de cel al femeilor (al mame-lor, al iubitelor, al consoar-telor și al surorilor...), ne înaripează vrând-nevrând să ne contopim sufletește, visător și revelator cu subli-mul ideii de frumos, de ne-cesar și de ideal relevat cel mai impunător odată cum epoca înfloririi pe care o deschide/inaugurează cor-nul cu ninsoarea aurie și o încheie pomii fructiferi – caișii, zarzării, cireșii, vișinii, perii, merii etc. Întru a ne

aminti de condiția sociou-mană, dar și cea a florilor care ne sporesc lumina trăirilor la acest hotar de vremuri ale Firii și ale con-temporanilor.

Comarate cu ste-lele și cu florile, mame-le, femeile / doamnele / domnișoarele aureolează în toate bucuria sărbătorii Mărțișorului care înfrumusețează, la pro-priu și la figurat, Clipe-le de neuitat ale acestor debuturi florale și tradiții ce depășesc ideea de mo-ment a evoluției, de vreme ce țin de mereul sufletesc și omenesc-dumnezeiesc. Or, primăvara ne poartă pe aripile ei de floare și de dalb, de nea și de vis deloc întâmplător. Ea ne face să ne întoarcem cu fața spre noi înșine, spre ethosul și logosul nostru primordial și nu doar floral.

Vin florile Luminii ce înmuguresc în inima fie-căruia crinii speranțelor mântuitoare, așteptate de inimă un an de zile. Înfloarește însăși Clipa veșniciei, oaza de lumi-nă lină înnoitoare de vis și de credință, izvorul de apă vie al cântecului și al

zborului sufletesc în infi-nitul cunoașterii de sine, de lume și de Adevăr dinspre miracolul multico-lor și vrăjitor al Dorului și al Mărțișorului tănuț de Mărțișoarele pogorâtoa-re din tradițiile milenare, de la al dacilor Soare și de la al lor străvechi izvoa-re netrecătoare, inspirate de paleta culorilor întru a ne îmbăta de licoarea lor multașteptată ce ni se dă pe deasupra de către Di-vinitate pentru credința în nestrămutată în ele și pen-tru nedespărțirea noastră de universul lor etern.

Soarele pe încetul des-chide/desface cupele de nectar ale florilor cu zâmbet-ul său veșnic și al vise-lor Sale sfeșnic nevăzut, urcând tot mai sus pe-a Cerului scară de azur. De la Dragobete la Sărbătoarea Mărțișorului via la cea a infinitului feminin Soarele ne farmecă neașteptat de mult cu chemarea Lumi-nii și a lubirii universale și nemuritoare și întotdeau-na înainte-mergătoare, călăuzite de ghiociei și de mărțișoare, de zâmbetul celest și intraductibil al Florilor.

Tudor PALLADI

Mihai EMINESCU

Din valurile vremii...

Din valurile vremii, iubita mea, răsai
Cu brațele de marmur, cu părul lung, bălai -
Și fața străvezie ca fața albei ceri -
Slăbită e de umbra duioselor dureri!
Cu zâmbetul tău dulce tu mângâi ochii mei,
Femeie între stele și stea între femei
Și întorcându-ți fața spre umărul tău stâng,
În ochii fericirii mă uit pierdut și plâng.
Cum oare din noianul de neguri să te rump,
Să te ridici la pieptu-mi, iubite înger scump,
Și fața mea în lacrimi pe fața ta s-o plec,
Cu sărutări aprinse suflarea să ți-o-nec
Și mâna friguroasă s-o încălesc la sân,
Aproape, mai aproape pe inima-mi s-o țin.
Dar vai, un chip aievea nu ești, astfel de treci
Și umbra ta se pierde în negurile reci,
De mă găsesc iar singur cu brațele în jos
În trista amintire a visului frumos...
Zadarnic după umbra ta dulce le întind
Din valurile vremii nu pot să te cuprind.

Grigore VIERU

Mi-e dor de tine, mamă

Sub stele trece apa
Cu lacrima de-o samă,
Mi-e dor de-a ta privire,
Mi-e dor de tine, mamă.

Măicuța mea: gradina
Cu flori, cu nuci și mere,
A ochilor lumina,
Văzduhul gurii mele!

Măicuțo, tu: vecie,
Nemuritoare carte
De dor și omenie
Și cântec fără moarte!

Vânt hulpav pom cuprinde
Și frunza o destramă.
Mi-e dor de-a tale brațe,
Mi-e dor de tine, mamă.

Tot cască leul iernii
Cu vifore în coamă.
Mi-e dor de vorba-ți caldă,
Mi-e dor de tine, mamă.

O stea mi-atinge fața
Ori poate-a ta năframă.
Sunt alb, bătrân aproape,
Mi-e dor de tine, mamă.

Managementul deșeurilor: practici inovative ale primăriei Ungheni

Interviu cu Alexandru AMBROS, primarul municipiului Ungheni

CORRESPONDENTUL:
Primăria municipiului Ungheni a lansat, recent, proiectul „Colectarea selectivă a deșeurilor de echipamente electrice și electronice în orașul Ungheni”. Care sunt obiectivele acestui proiect?

Alexandru AMBROS:
Colectarea și depozitarea deșeurilor reprezintă o provocare pentru majoritatea localităților din Republica Moldova, de vreme ce la nivel național nu avem încă un sistem integrat de management al deșeurilor. Primăria municipiului Ungheni, prin intermediul Întreprinderii Municipale „AVE Ungheni”, a reușit să implementeze practici inovative de management al deșeurilor la nivelul municipiului și al localităților limitrofe acestuia. Am înregistrat progrese la capitolul colectarea selectivă a deșeurilor de tip menajer, vegetal și de construcție.

O problemă pentru municipiul Ungheni au devenit și deșeurile de echipamente electrice și electronice care trebuie colectate corect, astfel, încât să nu dăuneze mediului și sănătății oamenilor. Cu siguranță, în casa fiecărui cetățean există un aparat electric/electronic uzat: un frigider, o mașină de spălat, un televizor, becuri, baterii etc. Și atunci apare întrebarea: cum să ne debarasăm de ele. De cele mai multe ori, acestea sunt lăsate lângă platformele de colectare a gunoierului sau aruncate la

nimereală. În acest context, proiectul „Colectarea selectivă a deșeurilor de echipamente electrice și electronice în orașul Ungheni” va îmbunătăți procesul de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice și va reduce impactul negativ asupra mediului. Proiectul este implementat cu suportul financiar al Agenției Slovace pentru Cooperare și Dezvoltare Internațională Bratislava, Republica Slovacă.

COR.: Cum se desfășoară implementarea proiectului?

A.A.: Implementarea proiectului a început cu desfășurarea campaniei de informare și conștientizare a populației cu privire la necesitatea și importanța colectării selective a deșeurilor electrice și electronice. Ne bucură faptul că cetățenii au manifestat interes pentru soluționarea acestei probleme. La activitățile, desfășurate în cadrul campaniei de informare, au participat reprezentanții instituțiilor școlare și preșcolare, întreprinderilor municipale, grupurilor de inițiativă locală, ONG-urile și cetățenii.

A fost amenajat un punct de stocare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice și achiziționat echipamentul tehnic destinat colectării, transportării și depozitării acestor tipuri de deșeuri.

Punctul de depozitare și preluare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice, cu o suprafață de 120 m², a fost deja pregătit în conformitate cu toate condițiile de siguranță și a fost echipat cu containere pentru stocarea deșeurilor electrice și electronice de dimensiuni mici (becuri, acumulatori, baterii uzate, telefoane, fierbătoare electrice etc.) și containere pen-

tru depozitarea deșeurilor de mari dimensiuni (monitoare, televizoare, frigider, mașini de spălat etc.). Tot în cadrul acestui proiect, a fost achiziționată o mașină care va transporta aceste deșeuri de la populație la punctul de depozitare. Apoi, deșeurile vor fi livrate către reciclatorii specializați. Procesul de colectare și transportare a deșeurilor electrice și electronice va fi asigurat de întreprinderea municipală specializată „AVE Ungheni”, conform unui program special. Cetățenii, care intenționează să se debaraseze de aparatele electrice uzate, vor anunța dispeceratul punctului de colectare și va fi stabilit un grafic de colectare a deșeurilor. Pentru becuri, baterii și telefoane mobile uzate vor fi instalate urne speciale în licee, colegii, instituții publice și centre comerciale.

tarea corectă și reciclarea lor vor avea beneficii directe pentru mediul ambiant și sănătatea cetățenilor.

COR.: Se prevăd și alte proiecte de protecție a mediului ambiant?

A.A.: Problema protecției mediului ambiant pentru asigurarea unui mod sănătos de viață locuitorilor orașului se află permanent pe agenda de lucru a primăriei municipiului Ungheni. Astfel, recent, am implementat proiectul „Împreună pentru adaptarea la schimbările climatice”, finanțat de Ambasada Republicii Lituania în Republica Moldova. Un proiect de perspectivă ar fi construcția unei stații noi de epurare în orașul Ungheni.

Cu toții ne dorim să avem un oraș curat, să trăim într-un mediu sănătos. În calitate de autorități publice, nouă ne revine un rol esențial în asi-

COR.: Care vor fi beneficiile acestui proiect pentru mediul ambiant și sănătatea orașenilor?

A.A.: Foarte puțini cunosc, dar deșeurile de echipamente electrice și electronice au în compoziție substanțe deosebit de periculoase, precum mercur, plumb, crom, brom, substanțe halogene. Aruncate la întâmplare, acestea ajung în apă, sol, aer, având consecințe grave asupra sănătății oamenilor. Collec-

gurarea condițiilor mai bune de trai pentru cetățeni. Vom munci și în continuare și vom depune eforturi pentru consolidarea capacităților administrative ale municipiului Ungheni în scopul implementării soluțiilor inovative și măsurilor concrete de protecție a mediului înconjurător.

**Interviu realizat de
Ion VLADIMIR**

Opt sate din raionul Hâncești și-au conectat școlile, grădinițele, primăriile la sisteme de încălzire pe biomasă, înlocuind, astfel, încălzirea cu gaze sau cărbune. Două dintre aceste comunități au reușit să-și racordeze toate instituțiile publice la energia verde. Astfel, locuitorii din satele Cărpineni, Crasnoarmeiscoe, Cotul Morii, Dancu, Drăgușenii Noi, Logănești, Boghicieni și Obileni au acces la energie regenerabilă, produsă local, datorită suportului acordat de Uniunea Europeană.

Investițiile se ridică la suma de peste 500 mii euro, bani proveniți, în mare parte, din fonduri europene, comunitățile contribuind, la rândul lor, cu circa 200 mii euro.

Schimbarea a fost posibilă datorită investițiilor Uniunii Europene, realizate în cadrul Proiectului Energie și Biomasă, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

„Participarea la Pro-

iectul Energie și Biomasă ne favorizează dublu. Avem sisteme performante de încălzire, mai eficiente energetic și cu mult mai economice decât cele tradiționale, pe gaze sau cărbune, care ne-au permis să reducem cheltuielile instituțiilor din domeniul social și educațional. Au fost create oportunități noi pentru agenții economici din sectorul agrar și cel al IMM-urilor. Acum, deșeurile agricole nu mai sunt

În raionul Hâncești se trece la energia verde

arse în câmp, ci transformate în biocombustibil. În final, sunt create noi locuri de muncă, cresc veniturile la bugetele locale, este modernizată infrastructura locală. În perspectivă, ne propunem să extindem Proiectul Energie și Biomasă și în alte

localități, dacă nu în toate, ale raionului”, susține Ghenadie Buza, președintele raionului Hâncești.

Raionul Hâncești este unul dintre raioanele, beneficiare ale Proiectului Energie și Biomasă. Etapa a doua a proiectului, de trei ani (2015-2017), a avut un buget total de 9,41 milioane euro, acordați de Uniunea Europeană, în cadrul inițiativei EU4Energy, și a fost implementat de Programul Națiunilor Unite

pentru Dezvoltare. Prima etapă a proiectului, realizată în 2011-2014, a avut un buget total de 14,56 milioane euro, oferiți de Uniunea Europeană (14 milioane Euro) și PNUD (560 000 euro). Partenerul național al Proiectului Energie și Biomasă este Ministerul Economiei și Infrastructurii.

În total, peste 200 de școli, grădinițe, centre comunitare, spitale din toată țara au înlocuit încălzirea cu gaze și cărbune pe cea cu biomasă, contribuind, astfel, la dezvoltarea economică locală, sporirea securității energetice a țării și la protecția mediului ambiant.

Ina PRISĂCARU-ZGLĂVUȚĂ,
specialist
în comunicare,
Proiectul Energie
și Biomasă

Proiecte sociale la Balatina

Grija față de persoanele de vârstă a treia, îndeosebi, din păturile social vulnerabile, este o preocupare permanentă a comunității satului Balatina, raionul Glodeni. Un exemplu, demn de urmat, poate servi inițiativa ONG-ului „Investește în tine, investește în viitor” (președinte - Natalia Schin), reprezentanții căreia, participând la diferite seminare, au venit la primărie cu propunerea ca să ne includem într-un proiect social benefic pentru comunitate al Asociației Obștești Centrul de Asistență Socio-Medicală la Domiciliu „CASMED” din Bălți. Asociația asigură îngrijirea socio-medicală a persoanelor în etate printr-o abordare individuală, menită să satisfacă nevoile complexe ale pacientului. Pentru a studia practica

de lucru a acestei asociații obștești, funcționarii noștri au participat la mai multe seminare și întruniri, ca rezultat fiind semnat Acordul de colaborare cu „CASMED”. Proiectul respectiv prevede prestarea serviciilor sociale și medicale.

Până în prezent, zeci de persoane în etate au beneficiat de servicii de îngrijire la domiciliu din partea Asociației „CASMED”, pentru aceste servicii fiind achitate simbolic în jur 10 - 12 lei lunar.

De servicii medicale din partea asociației au beneficiat peste 20 de persoane, care au achitat ulterior în jur de 60 - 80 de lei lunar.

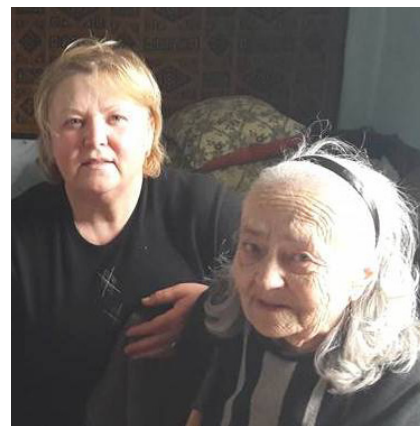
C o n t r i b u Ț i a administrației publice locale pentru prestarea acestor servicii a constituit în anul 2017 peste 16 mii de lei.

De la începutul anului 2018, 13 persoane au solicitat servicii de îngrijire socială la domiciliu, iar 10 persoane au solicitat servicii medicale.

Aceste servicii sociale și medicale sunt foarte benefice pentru persoanele în etate din satul nostru, deoarece proiectul implementat prevede că pentru serviciile sociale de îngrijire Asociația Obștească „CASMED” achită 60%, APL 30%, beneficiarii - doar 10%. Respectiv, pentru serviciile medicale, „CASMED” achită 60% și beneficiarii - 40%.

Întru susținerea acestui proiect, primăria a planificat pentru anul 2018 30 de mii de lei.

Persoanele, care beneficiază de ajutorul social-

medical la domiciliu, sunt foarte mulțumite, aceste servicii fiind binevenite pentru bătrâni noștri, care nu mai trebuie să se chinuie pe la policlinici, dar primesc toate îngrijirile de care au nevoie la domiciliu, de o bună calitate.

Dumitru IAȚUC,
primar de
Balatina, Glodeni

Planificarea – baza activității administrative eficiente

Continuăm această tematică din Ghidul practic „Instrumente de bună guvernare la nivel local”, care reprezintă factorul prim al eficientizării administrației publice locale.

Planificarea tactică reprezintă procesul de detaliere, pe termen scurt – maximum 1-2 ani, a ceea ce trebuie realizat, de către cine (ce subdiviziuni ale organizației sunt implicate) și cum se va realiza. Procesul include următoarele sarcini: dezvoltarea bugetelor anuale pentru fiecare instituție, departament, birou sau proiect, alegerea celor mai potrivite tactici de implementare a strategiilor stabilite și cuantificarea celor mai bune modalități de realizare a activităților cuprinse în planul strategic. Scopul acestui proces este de a implementa planificarea strategică. Planificarea tactică este conectată de planificarea strategică la nivelul planurilor.

Planificarea operațională. La acest nivel se stabilește activitatea unei subunități (secție, departament, grup de lucru, pe o perioadă mai scurtă de timp (până la 1 an). Planificarea operațională ține cont de planul general al organizației și de planul strategic.

Planul anual de administrare - un document care cuprinde o listă de activități desfășurate de către administrație în cursul anului, indicând calendarul punerii în aplicare a acestora, agențiile responsabile și eficiența ținutelor și eficacitatea valorilor specifice. Activitățile sunt grupate în funcție de principalele direcții de activitate ale administrației publice.

Responsabil pentru elaborarea planului de administrare anual este secretarul consiliului local.

Propuneri pentru formarea planului anual sunt făcute de consilierii locali, primarul localității, viceprimari, unitățile structurale ale administrației publice, secretarul UAT.

Șefii de compartimente din primărie, în timp util, fac propuneri pentru a fi incluse în activitățile anuale ale planului de administrare, cu termene, unități structurale responsabile, indicatori pentru a măsura eficiența și eficacitatea atingerii obiectivelor.

Secretarul unității administrativ-teritoriale generalizează propunerile pentru a pregăti proiectul de plan de lucru anual, în prealabil, care urmează a fi discutat în ședința Consiliului local.

Proiectul planului de lucru al Consiliului local este transmis spre discutare și avizare comisiilor de specialitate ale Consiliului local. Proiectul planului este finalizat, luând în considerare observațiile primite.

Planul de lucru anual este aprobat de către Consiliul local și transmis unităților structurale pentru execuție.

După aprobarea planului anual de lucru al autorităților administrației publice, se întocmesc planurile anuale de activitate ale diviziunilor structurale. Aceste planuri sunt coordonate și avizate de către primar/președintele raionului sau șefii subdiviziunilor.

Chestiunile privind realizarea Planurilor sunt discutate la ședințele operative organizate de primar/președinte de raion sau la ședințele Consiliului local.

Sarcinile și evenimentele, incluse în planul anual de administrare al autorităților administrației publice locale, în planurile anuale de lucru ale departamentelor și sectoarelor, pot fi ajustate pe tot parcursul anului.

Planul trimestrial (sau cel lunar) se deduce din planul anual. Acesta este întocmit la nivelul de administrare corespunzător și la nivelul instituțiilor publice (bibliotecă, cămin cultural, grădiniță de copii, centru comunitar etc.). Acțiunile planului anual pot fi ajustate în conformitate cu problemele actuale, sarcinile autorităților administrației publice locale ale unității administrativ-teritoriale.

Planul săptămânal este o listă de evenimente organiza-

te în timpul săptămânii. Un plan săptămânal poate fi format la nivelul instituțiilor publice, ca parte a planului lunar, cu misiuni și sarcini suplimentare, precum și să se adreseze șefului departamentului.

În conformitate cu planurile strategice, tactice și operaționale este determinată și evaluarea angajaților. Ponderea activităților pentru fiecare angajat, contribuția sau participarea sa la atingerea obiectivelor generale ale activităților se reflectă în planurile individuale ale angajatului.

Planurile individuale contribuie la promovarea utilizării eficiente a timpului de lucru, definirea activităților primare și secundare și a activităților care împiedică punerea în aplicare a funcțiilor redundante.

Planurile individuale sunt întocmite pentru trimestru, lună, săptămână, zi.

Planificarea evenimentelor („Ziua Hramului localității”, „Ziua copilului”, „Ziua oamenilor în etate”, primirea delegațiilor).

Cu două luni înainte de eveniment ...

1. Determinarea momentului propice pentru desfășurarea evenimentului.
2. Elaborarea agendei evenimentului.
3. Determinarea locației și datei desfășurării evenimentului.
4. Stabilirea tematicii și vorbitorilor.
5. Identificarea sponsorilor, partenerilor media, furnizorilor și bunuri și servicii.
6. Stabilirea echipei de lucru (nominal), a responsabilităților și atribuțiilor.
7. Trimiterea invitațiilor pentru vorbitori, participanți).

Cu cel puțin două săptămâni înainte de eveniment. ...

1. Elaborarea și realizarea materialelor ce vor fi distribuite la eveniment.
2. Invitațiile pentru presă și participanți.
3. Se strâng (după caz) taxe de participare, materiale publicitare ale sponsorilor și partenerilor.
4. Se folosesc detalii legate de catering, sonorizare, traducere.
5. Se stabilește lista și ordinea acordării interviurilor.
6. Se difuzează comunicatul de presă (mapa, e-mail).
7. Vor fi întâmpinați vorbitorii, participanții (înregistrați în lista de participare).
8. Se va urmări agenda (în caz de necesitate agenda va fi ajustată la noile necesități).
9. Echipa va veghea fiecare detaliu al evenimentului.
10. La finalul evenimentului se strâng materialele ce trebuie restituite/returnate.

După eveniment ...

1. Perfectarea mapelor post-eveniment.
2. Prelucrarea chestionarului de evaluare a evenimentului.
3. Comunicarea post-eveniment cu sponsorii și partenerii.

(Va urma)

Ziua lui Dragobete, zeul tineretii, al veseliei și al iubirii are origini străvechi. Dragobete este un personaj preluat de la vechii daci și transformat ulterior într-un protector al tinerilor și patron al iubirii. Urmând firul anumitor legende populare, se pare că Dragobete (numit și „Cap de primăvară”, „Năvalnicul” sau „Logodnicul Păsărilor”) nu era nimeni altul decât fiul babei Dochia, un flăcău extrem de chipeș și șugubăț. Dragobete a rămas însă până în ziua de astăzi ca simbolul suprem al dragostei autohtone.

Sărbătoarea Dragobete-lui are o simbolistică bogată și interesantă. Dragobetele îngemănează în esență sa atât începutul, cât și sfârșitul – începutul unui nou anotimp și al reînsoțirii naturii, sfârșitul desfătărilor lumesti căci începe Postul Sfânt al Paștelui.

În vremuri de demult (în anumite zone, chiar și astăzi!), în această zi de mare sărbătoare, tinerii îmbrăcați în straie populare obișnuiau să se strângă în păduri și să culeagă în buchețele cele dintâi flori ale primăverii. Culesul florilor se continua cu voie bună și cântece, cu un fel de joc numit „zburătorit”. La ceasul prânzului, fetele porneau în fugă către sat, iar băieții le fugăreau, încercând să le prindă și să le dea un sărutat. Dacă băiatul îi era drag

„Dragobetele sărută fetele”

Obiceiuri și tradiții străvechi, superstiții și credințe populare de Dragobete. Pe 24 februarie se celebrează Dragobetele, sărbătoarea iubirii la români.

fetei, aceasta se lăsa prinsă, ulterior având loc și sărutul considerat echivalent al logodnei și al începutului iubirii între cei doi. Înspre seară, logodna urma să fie anunțată comunității satului și membrilor familiei. Cei care participau la sărbătoare, respectând tradiția, erau considerați a fi binecuvântați în acel an. Ei vor avea parte de belșug, fiind feriți în schimb de boli și febră. Conform anumitor superstiții din bătrâni, cei care nu sărbătoreau această zi erau pedepsiți să nu poată iubi în acel an. Acest obicei a dat naștere celebrei strigături sau amenințări glumețe „Dragobetele sărută

fetele!”.

Dacă vremea era mohorâtă în această zi, dacă era foarte frig, ploua sau ninge, tinerii se strângeau într-o casă „să facă de Dragobete”, să petreacă, să lege prietenii, să se țină de jocuri și ghidușii. În anumite zone, fetele tinere obișnuiau să arunce acuzații pentru farmece de urâciune, făcute împotriva rivalelor în iubire. De asemenea, tinerii flăcăi își creștau ușor brațul în forma unei cruci și își atingeau tăieturile, rostind jurământul de a rămâne pe viața frați de sânge.

În anumite zone ale țării, în această zi, tinerii își unesc destinele prin logodnă,

promițându-și credința și iubire.

În vremuri de demult, exista obiceiul ca fetele tinere necăsătorite să strângă zăpada rămasă pe alocuri, zăpada cunoscută drept „zăpada zânelor”. Apa, rezultată prin topire, era considerată ca având proprietăți magice în iubire și în descântecurile de iubire, dar și în ritualurile de înfrumusețare. Se credea că această zăpadă s-a născut din surâsul zânelor. Fetele își clăteau chipul cu această apă pentru a deveni la fel de frumoase și atrăgătoare ca și zânele.

Este obligatoriu ca în această zi bărbății să se afle în relații cordiale cu persoanele de sex feminin. Bărbății nu au voie să necăjească femeile și nici să se angajeze în gâlcevi căci, astfel, îi așteaptă o primăvară cu ghinion și un an deloc prielnic. Atât băieții, cât și fetele au datoria de a se veseli în această zi pentru a avea parte de iubire întreg anul.

Rectoratul, comitetul sindical, corpul profesoral-didactic și angajații Academiei de Administrare Publică exprimă sincere și profunde condoleanțe dlui Roman PASCARU, administrator al blocului de studii, Direcția generală logistică, în legătură cu decesul tatălui,

Victor PASCARU.

Dumnezeu să-l odihnească în pace cu toți dreptii.

Abonarea 2018

Continuă abonarea pentru anul 2018 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef Secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Marina PASTUH - redactor - designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 28.02.2018

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” - publicație a Academiei de Administrare Publică.